

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2023/1960

ze dne 10. května 2023

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku iniciativy pro inovativní zdravotnictví IHI (do 30. listopadu 2021: společný podnik III 2) na rozpočtový rok 2021

EVROPSKÝ PARLAMENT,

- s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku iniciativy pro inovativní zdravotnictví na rozpočtový rok 2021,
 - s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0069/2023),
- A. vzhledem k tomu, že v listopadu 2021 bylo přijato nařízení Rady (EU) 2021/2085⁽¹⁾, které v rámci programu Horizont Evropa na období končící dnem 31. prosince 2031 zřídilo společný podnik iniciativy pro inovativní zdravotnictví (IHI), jenž nahradil společný podnik iniciativy pro inovativní léčiva 2 (III 2);
- B. vzhledem k tomu, že společný podnik IHI je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru při výzkumu a inovacích v oblasti zdraví; vzhledem k tomu, že cílem společného podniku IHI je napomoci vytvořit celounijní ekosystém výzkumu a inovací v oblasti zdraví, který usnadní převádění vědeckých poznatků do hmatatelných inovací; vzhledem k tomu, že tyto inovace by měly zahrnovat prevenci, diagnostiku, léčbu a zvládání nemocí;
- C. vzhledem k tomu, že jeho zakládajícími členy jsou Unie zastoupená Komisí, Evropský koordinační výbor pro radiologický, elektroléčebný a zdravotnický IT průmysl, Advancing Healthcare, Evropská federace farmaceutického průmyslu a asociací včetně Vaccines Europe (EFPIA), Evropské sdružení pro bioprůmysl (EuropaBio) a MedTech Europe (Evropské obchodní sdružení pro odvětví zdravotnických technologií včetně diagnostiky, zdravotnických prostředků a digitálního zdravotnictví); vzhledem k tomu, že společný podnik IHI funguje na základě dvoustranného modelu, v němž jsou Komise a soukromí členové z daného průmyslového odvětví a z oblasti výzkumu zastoupeni ve správní radě společného podniku IHI a podílejí se na jeho provozní činnosti;
- D. vzhledem k tomu, že celkový rozpočet společného podniku IHI na období 2021–2027 činí 2,4 miliardy EUR, z čehož polovina pochází z programu Horizont Evropa; vzhledem k tomu, že finanční příspěvek Unie z programu Horizont Evropa, včetně prostředků Evropského sdružení volného obchodu, pokryje správní a provozní náklady až do výše 1,2 miliardy EUR, včetně částky až 30,2 milionu EUR na správní náklady; vzhledem k tomu, že v období 2021–2028 Unie do správního rozpočtu dále přispěje částku až do výše 22,3 milionu EUR, což je přenos ze společného podniku III 2;

Rozpočtové a finanční řízení

1. vítá skutečnost, že podle zprávy Účetního dvora poskytuje účetní závěrka společného podniku IHI za rok končící dne 31. prosince 2021 ve všech významných ohledech věrný obraz finanční situace společného podniku IHI ke dni 31. prosince 2021, výsledky jeho činností, jeho peněžní toky a změny jeho čistých aktiv za daný rok v souladu s jeho finančním nařízením a s účetními pravidly, která přijal účetní Komise; vyzdvihuje navíc, že podle zprávy Účetního dvora jsou uskutečněné operace, na nichž se zakládá účetní závěrka, ve všech významných ohledech legální a správné;

⁽¹⁾ Nařízení Rady (EU) 2021/2085 ze dne 19. listopadu 2021, kterým se zřizují společné podniky v rámci programu Horizont Evropa a zrušují nařízení (ES) č. 219/2007, (EU) č. 557/2014, (EU) č. 558/2014, (EU) č. 559/2014, (EU) č. 560/2014, (EU) č. 561/2014 a (EU) č. 642/2014 (Úř. věst. L 427, 30.11.2021, s. 17).

2. konstatuje, že program Horizont Evropa počítá pro společný podnik IHI s ambiciózními cíli, které budou dosažitelné pouze tehdy, budou-li navržena a provedena účinná řešení, jež budou napravovat nedostatky systémů vnitřní kontroly společného podniku IHI a připravovat na budoucí výzvy vyplývající z rozšířených úkolů, např. v oblasti řízení a plánování lidských zdrojů; v této souvislosti poukazuje na skutečnost, že obzvláště složité a zatěžující výpočty a požadavky na podávání zpráv představují značné riziko výskytu chyb, a vyzývá proto k tomu, aby byly prozkoumány možnosti zjednodušení všude tam, kde je to možné a slučitelné se stávajícím právním rámcem;
3. konstatuje, že konečný disponibilní rozpočet společného podniku IHI v roce 2021, včetně nevyužitých rozpočtových prostředků z předchozích let, které společný podnik IHI opětovně začlenil do rozpočtu běžného roku, účelově vázaných prostředků a prostředků přerozdělených na následující rok, obsahoval prostředky na závazky ve výši 11 milionů EUR a prostředky na platby ve výši 210,4 milionu EUR; konstatuje, že míra plnění rozpočtu u prostředků na závazky a prostředků na platby dosáhla 75,91 % (98,66 % v roce 2020), resp. 95,39 % (97,08 v roce 2020);
4. konstatuje, že u společných podniků neexistuje harmonizovaná definice „administrativních nákladů“, které jsou základem pro výpočet finančních příspěvků jejich členů a nezbytným předpokladem pro získání srovnatelných údajů; v této souvislosti požaduje přijetí společných pokynů, tak aby všechny společné podniky uplatňovaly harmonizovaný přístup ke klasifikaci některých výdajových kategorií administrativních nákladů, jako jsou výdaje na konzultace, studie, analýzy, hodnocení a technickou pomoc;
5. je znepokojen skutečností, že míra plnění cílů pro příspěvky členů společného podniku IHI je poměrně nízká; poznamenává však, že důvodem této situace je dlouhá doba trvání projektů, kterou vyžaduje povaha výzkumu společného podniku IHI v oblasti inovativního zdraví, a rozsah globálních konsorcií, která projekty provádějí; konstatuje, že společný podnik IHI musí v nadcházejících letech ještě vyplatit 84,3 milionu EUR na probíhající projekty sedmého rámcového programu;
6. upozorňuje na skutečnost, že rostoucí počet probíhajících projektů z různých programů víceletého finančního rámce, které se provádějí současně, představuje riziko, že administrativní zdroje potřebné pro efektivní řízení těchto prostředků nebudou dostatečné; je potěšen tím, že v návaznosti na udělení absolutoria za rok 2020 byla přijata opatření, která tento problém řeší, a že společný podnik IHI bude o tomto procesu podrobně informovat v konsolidované výroční zprávě o činnosti za rok 2022;
7. v souvislosti s provozními povinnostmi společného podniku IHI na konci roku 2021 konstatuje, že se společný podnik IHI plně zavázal k tomu, že poskytne 966 milionů EUR z maximálního příspěvku Unie na podepsané grantové dohody v rámci sedmého rámcového programu, z čehož v nadcházejících letech zbývá vyplatit přibližně 84,3 milionu EUR (tj. 8,7 %); konstatuje, že soukromí členové poskytli věcné příspěvky na stejné úrovni; konstatuje, že míra plnění rozpočtu společného podniku IHI na platby na rok 2021, který byl k dispozici pro projekty sedmého rámcového programu, činila 80 %; navíc poznamenává, že společný podnik IHI neměl na rok 2021 téměř žádné operační prostředky na závazky, neboť své poslední výzvy k předkládání návrhů dokončil do konce roku 2014;
8. konstatuje, že na konci roku 2021 se společný podnik IHI zavázal, že poskytne 1 452,1 milionu EUR (91 %) z maximálního příspěvku Unie ve výši 1 595,4 milionu EUR na podepsané grantové dohody programu Horizont 2020; poznamenává, že příčinou této situace byla skutečnost, že výzva k předkládání návrhů z roku 2019 nemohla pokrýt všechna plánovaná témata a rozpočet Unie byl rozhodnutím správní rady odpovídajícím způsobem snížen; konstatuje, že z této částky závazků zbývá v nadcházejících letech vyplatit přibližně 616,8 milionu EUR (tj. 42,5 %); dále konstatuje, že soukromí členové společného podniku IHI se právně zavázali poskytnout věcné příspěvky ve výši 1 520,7 milionu EUR;

9. zdůrazňuje, že míra plnění rozpočtu společného podniku IHI na platby na rok 2021, který byl k dispozici pro projekty programu Horizont 2020, činila 97 % a že společný podnik IHI neměl v roce 2021 téměř žádné operační prostředky na závazky, neboť nařízení Rady (EU) č. 557/2014 ^(²) vyžadovalo, aby byly všechny závazky přijaty do konce roku 2020, a nařízení (EU) 2021/2085 vstoupilo v platnost až na konci roku 2021, takže v roce 2021 nebyly vyhlášeny žádné výzvy k předkládání návrhů;

Výkonnost

10. na základě výroční zprávy konstatuje, že v roce 2021 se podařilo dokončit projektové portfolio společného podniku IIL 2 podpisem posledních 15 grantových dohod pro projekty společného podniku IIL 2; konstatuje, že 15 nově vytvořených projektů má celkový rozpočet ve výši 413 milionů EUR, přičemž přibližně polovina této částky pochází z programu Unie Horizont 2020 a zbytek z příspěvků EFPIA a od přidružených partnerů společného podniku IIL2, jakož i z dalších zdrojů;
11. s uspokojením konstatuje, že projekty společného podniku IHI vytvořily 275 aktiv, která během životního cyklu projektu dokončila významný milník (cílem bylo 50); poznamenává, že k těmto aktivům patří mimo jiné nástroje, metodiky, procesy, služby a vzdělávací materiály; konstatuje, že jako příklady milníků mohou být uvedeny: klíčové fáze klinických hodnocení, zvířecí modely, prototypy, uvádění na trh, patenty a publikace; dále konstatuje, že odvětvoví účastníci mnoha projektů společného podniku IHI využívají nové nástroje a procesy vytvořené těmito projekty, jako jsou zvířecí modely, normy, biomarkery, standardní operační postupy, využívání platform pro screening a sítě klinických hodnocení;
12. vyzdvihuje, že pokud jde o viditelnost, společný podnik IHI i nadále prokazoval přidanou hodnotu Unie prostřednictvím asertivní komunikace s cílovými skupinami s důrazem na otevřenost, transparentnost, relevantnost a soudržnost činností společného podniku IHI; konstatuje, že pokračoval v šíření výsledků a úspěchů projektů zvyšováním rozmanitosti jejich výstupů, takže zahrnovaly více než 100 článků psaných v různých stylech, jakož i krátká a přístupná videa určená k propagaci v sociálních médiích, a že kromě toho byly všechny informativní přehledy projektů společného podniku IIL 2 přidány na nově vytvořené internetové stránky společného podniku IHI, aby se usnadnila jejich propagace v budoucnu; vybízí společný podnik IHI, aby veškeré úspěšné strategie viditelnosti sdílel s ostatními společnými podniky s cílem prezentovat jejich přidanou hodnotu občanům;

Nábor a zaměstnanci

13. konstatuje, že plán pracovních míst počítá s 39 dočasnými zaměstnanci, 15 smluvními zaměstnanci a 2 vyslanými národními odborníky, celkem tedy s 56 zaměstnanci; konstatuje, že ke dni 31. prosince 2021 bylo obsazeno 50 pracovních míst: 36 z 39 pozic pro dočasné zaměstnance (92,30 %), 13 z 15 pro smluvní zaměstnance (86,70 %) a 1 ze 2 pro vyslané národní odborníky (50 %); dále konstatuje, že pokud jde o dočasné zaměstnance, měla být prázdná pracovní místa obsazena v roce 2022, neboť probíhala dvě výběrová řízení, a že v roce 2022 mělo být zrušeno jedno místo pro vyslaného národního odborníka;
14. vítá skutečnost, že společný podnik IHI zachovával při konzultacích s externími odborníky dobrou zeměpisnou vyváženost (20 různých zemí) a dobrou genderovou vyváženost (22 žen, 17 mužů);
15. se znepokojením konstatuje, že v období 2018–2021 zůstala průměrná roční míra dočasných zaměstnanců ve všech společných podnicích vysoká a činila přibližně 11 % statutárních zaměstnanců; připomíná, že vysoký počet smluvních zaměstnanců má tendenci výrazně zvyšovat fluktuaci zaměstnanců společného podniku IHI a dále destabilizuje personální situaci; zdůrazňuje navíc, že využívání dočasných zaměstnanců by mělo zůstat dočasným řešením, neboť v opačném případě by mohlo negativně ovlivnit celkovou výkonnost společného podniku IHI, jako je udržení klíčových kompetencí, nejasné vyvozování odpovědnosti, případné soudní spory a nižší efektivita zaměstnanců;

^(²) Nařízení Rady (EU) č. 557/2014 ze dne 6. května 2014 o založení společného podniku iniciativy pro inovativní léčiva 2 (Úř. věst. L 169, 7.6.2014, s. 54).

16. na základě výroční zprávy o činnosti za rok 2021 konstatuje, že zastoupení žen a mužů je přiměřeně vyvážené, přičemž 66 % zaměstnanců jsou ženy: ženy tvoří 50 % členů správní rady, 61,5 % jmenovaných kandidátů do skupiny zástupců států a 41,7 % řádných členů vědeckého výboru; vybízí společný podnik IHI, aby tuto vyváženost zachoval;
17. oceňuje, že neustálé zlepšování pracovních postupů v oblasti řízení projektů a koordinované úsilí zaměstnanců společného podniku IHI vedlo k překonání obtíží spojených s obdobím pandemie COVID-19, což zajistilo kontinuitu činností a vyústilo v úctyhodnou míru plnění provozního rozpočtu v roce 2021 ve výši 96,04 %;
18. konstatuje, že společné podniky od roku 2016 neodvádějí do důchodového systému Unie příspěvky zaměstnavatelů na zaměstnance, jež by odpovídaly poměru jejich příjmů nedotovaných z Unie k jejich celkovým příjmům, neboť Komise tyto výdaje nestanovila v rozpočtu společných podniků ani o tyto platby formálně nepožádala; vyzývá Komisi, aby podnikla kroky, které by předešly podobným problémům v budoucnu;

Systémy vnitřní kontroly

19. konstatuje, že v případě průběžných a konečných plateb v sedmém rámcovém programu provádí audity *ex post* společný podnik IHI, zatímco v případě plateb v rámci programu Horizont 2020 odpovídá za audity *ex post* společný auditní útvar GŘ RTD Komise; na základě výsledků auditů *ex post*, které byly k závěru roku 2021 k dispozici, konstatuje, že společný podnik IHI vykázal u svých projektů sedmého rámcového programu reprezentativní míru chyb ve výši 1,9 % (2,16 % v roce 2020) a míru zbytkových chyb ve výši 0,8 % (1,14 % a u projektů programu Horizont 2020 (zúčtování a konečné platby) reprezentativní míru chyb ve výši 0,97 % (1,13 % v roce 2020) a míru zbytkových chyb ve výši 0,6 % (0,74 % v roce 2020);
20. konstatuje, že s cílem posoudit kontroly operačních plateb ve společném podniku IHI prověřil Účetní dvůr na úrovni konečných příjemců náhodně vybraný vzorek plateb z programu Horizont 2020 provedených v roce 2021, aby potvrdil míry chyb stanovené na základě auditů *ex post*; poznamenává, že v jednom případě Účetní dvůr našel a vyčíslil systémovou chybu související s náklady na zaměstnance, která vyplývala z toho, že byly uplatněny nesprávné hodinové sazby, jež nebyly založeny na úplném rozpočtovém roce, a v dalším případě chybu plynoucí z toho, že nebyly náležitě doloženy vykázané cestovní náklady a vybavení;
21. zdůrazňuje, že zjištění Účetního dvora potvrdila přetrvávající systémové chyby ve vykázaných nákladech na zaměstnance a že v porovnání s ostatními příjemci jsou k chybám náchylnější zejména malé a střední podniky a noví příjemci; upozorňuje na skutečnost, že tyto chyby byly pravidelně hlášeny i v předchozích výročních zprávách Účetního dvora od roku 2017; zdůrazňuje proto, že základním předpokladem pro stabilizaci míry chyb pod úroveň významnosti je zjednodušení pravidel programu Horizont 2020 pro vykazování nákladů na zaměstnance a širší využívání zjednodušeného vykazování nákladů; zdůrazňuje, že společný podnik IHI by měl za účelem řešení zvýšeného rizika v souvislosti s malými a středními podniky a novými příjemci posílit své systémy vnitřní kontroly a důrazně nabádat určité kategorie příjemců náchylnější k chybám, jako jsou malé a střední podniky a noví příjemci, aby používali nástroj pro výpočet nákladů na zaměstnance „Personnel Costs Wizard“; vítá skutečnost, že v roce 2022 začaly všechny společné podniky provádět opatření ke snížení míry chyb v souladu s opatřeními navrženými Účetním dvorem, včetně prozkoumání možností zjednodušených forem nákladů, jako jsou jednotkové náklady, jednorázové částky a paušální sazby;
22. konstatuje, že vzhledem k víceletému charakteru programů i jednotlivých výzkumných projektů je míra zbytkových chyb vypočtená na základě doby trvání příslušného programu nejsmyslnějším ukazatelem finančního dopadu chyb a že přihlíží k opravám provedeným společným podnikem IHI i ke skutečnosti, že společný podnik IHI extrapoluje systematická zjištění auditů, což výrazně zvyšuje čistící účinek auditů; nadto zdůrazňuje, že příjemci se v průběhu programů ze svých chyb učí a že společný podnik IHI na základě zkušeností získaných z auditních zjištění rovněž průběžně pracuje na tom, aby příjemce lépe informoval o veškerých úskalích a pomohl jim ke správnému vykazování nákladů, čímž chybám předchází;

Prevence a řešení střetů zájmů a strategie boje proti podvodům

23. konstatuje, že společný podnik IHI má strategii boje proti podvodům, která je v souladu se strategií Komise proti podvodům (CAFS 2019) a se společnou strategií pro boj proti podvodům v oblasti výzkumu (RAFS 2019) a kterou doplňují další opatření proti podvodům související s řízením a správou smluv o poskytování služeb;
 24. konstatuje, že kroky prováděné v souvislosti s granty a provozními činnostmi jsou koordinovány s GŘ RTD a s dalšími výzkumnými agenturami prostřednictvím víceletého akčního plánu, jenž je koordinován Výborem pro podvody a nesrovnalosti ve výzkumu (FAIR);
 25. konstatuje, že v roce 2021 zahrnovaly činnosti společného podniku IIL 2 v oblasti boje proti podvodům spolupráci na činnostech výboru FAIR, což vedlo ke zvýšení povědomí zaměstnanců o boji proti podvodům, včetně účasti na konferenci Evropského úřadu pro boj proti podvodům nazvané „Společně proti korupci – prosazování etických norem orgánů EU“ a hodnocení rizika podvodů; dále poznamenává, že tento úkol sestával ze dvou částí: jedna byla začleněna do ročního cyklu boje proti podvodům a druhá, rozsáhlejší a podrobnější, měla stanovit základ pro revizi celkové strategie boje proti podvodům pro společný podnik IHI;
 26. mimo to vítá, že všem zaměstnancům společného podniku IHI byly pravidelně poskytovány informace o rizicích souvisejících s podvody a o postupech, které mají být použity v případě podezření na podvod/nesrovnalosti, a že byla věnována pozornost průřezovým otázkám, jako jsou rizika spojená se střety zájmů, přenesením pravomoci a oddělením funkcí.
-